

Noua decizie a Curții Constituționale în materia contenciosului administrativ

În 1 martie 2023 a fost publicată în Monitorul Oficial o nouă decizie pronunțată de Curtea Constituțională în materia contenciosului administrativ – Decizia nr. 664/2022.

Deși este o soluție de respingere și care nu se abate de la jurisprudența anterioară a Curții, Decizia nr. 664/2022 readuce sub lupă un subiect relevant și poate mai puțin cunoscut – *acțiunile împotriva ordonanțelor Guvernului* formulate în temeiul art. 9 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Aspectele esențiale privind modul de funcționare al acestor acțiuni (1) precum și principalele considerente relevante din Decizia nr. 664/2022 (2) sunt prezentate pe scurt mai jos.

1. Acțiunile împotriva ordonanțelor Guvernului – când și cum sunt utilizate?

Art. 9 din Legea contenciosului administrativ este dedicat în exclusivitate acestei categorii mai bizare de acțiuni, denumite în mod contraintuitiv „*acțiuni împotriva ordonanțelor Guvernului*”. În ciuda denumirii, ele **nu** au ca obiect ordonanțe ale Guvernului. Nu se poate solicita așadar în temeiul art. 9 chiar anularea sau suspendarea unei ordonanțe a Guvernului (simpla sau de urgență).

În realitate, art. 9 vizează situațiile în care drepturile sau interesele legitime ale unei persoane sunt vătămate ca urmare a unei dispoziții neconstituționale dintr-o ordonanță a Guvernului. Esențial așadar este să existe o ordonanță simplă sau de urgență care să cuprindă una sau mai multe dispoziții neconstituționale. Obiectul acțiunii în contencios **nu** poate fi însă constatarea neconstituționalității – acest tip de analiză poate fi făcut doar de Curtea Constituțională.

În schimb, **obiectul acțiunii în contencios** va putea fi: (i) acordarea de despăgubiri pentru prejudiciile cauzate prin dispozițiile neconstituționale, (ii) anularea actelor administrative emise în baza dispozițiilor neconstituționale sau (iii) obligarea autorității publice la emiterea unui act administrativ sau la realizarea unei operațiuni administrative. Specificul acțiunii formulate în temeiul art. 9 din Legea contenciosului administrativ este că cererea de chemare în judecată **trebuie** însoțită de o **excepție de neconstituționalitate**.

Soluționarea acțiunii urmează și ea o rută atipică. După verificarea condițiilor de admisibilitate a excepției, instanța de contencios va trimite excepția către Curtea Constituțională și va suspenda judecata cauzei (suspendare obligatorie). În cazul în care Curtea admite excepția, instanța de contencios va trece la soluționarea acțiunii pe

fond. Dacă însă Curtea respinge excepția, acțiunea va fi în integralitate respinsă ca *inadmisibilă* – întrucât existența unei (sau mai multor) dispoziții neconstituționale este chiar premisa acestui tip de acțiune.

În fine, în cazul acțiunilor introduse în temeiul art. 9 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ există și **două beneficii importante**: (i) acestea pot fi formulate oricând (nu există un termen de prescripție sau decădere aplicabil) și (ii) nu este necesară parcurgerea procedurii administrative prealabile.

În afara de situația descrisă mai sus – care reprezintă ipoteza clasică – art. 9 cuprinde în alineatul (4) și o **ipoteză specială** pentru persoanele vătămate care **nu** au introdus acțiune în contencios până la momentul publicării deciziei Curții Constituționale de declarare a neconstituționalității. Acestea beneficiază în temeiul art. 9 alin. (4) de un **termen de decădere de 1 an** pentru a introduce la rândul lor acțiune în fața instanței pentru a repara vătamarile cauzate de dispozițiile neconstituționale. Termenul curge de la data publicării în Monitorul Oficial a deciziei Curții Constituționale. Aceasta ipoteză a făcut obiectul Deciziei nr. 664/2022.

2. Decizia nr. 664/2022 – considerentele relevante

Decizia nr. 664/2022 a fost pronunțată ca urmare a unei excepții de neconstituționalitate ridicate de către Ministerul Justiției într-un dosar aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În esență, Ministerul Justiției a argumentat că prevederile art. 9 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ sunt neconstituționale – mai exact, contravin dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituția României care prevede că deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii și *au putere numai pentru viitor*.

În linie cu jurisprudența anterioară (Decizia nr. 4/2017, Decizia nr. 95/2018, Decizia nr. 402/2021), Curtea a considerat că prevederile art. 9 alin. (4) sunt **constituționale**. Persoanele vătămate pot beneficia așadar în continuare de termenul de 1 an în care să formuleze acțiune în contencios administrativ.

În cadrul Deciziei nr. 664/2022, Curtea a reținut următoarele **aspecte relevante**:

• Art. 9 din Legea contenciosului administrativ are caracterul unei **norme speciale** față de art. 8 din aceeași lege;

Pentru acțiunile formulate în temeiul art. 8 (adică acțiunile clasice în contencios administrativ), nu există o posibilitate echivalentă celei prevăzute în art. 9 alin. (4). În termeni simpli, pentru acțiunile clasice, o decizie de declarare a neconstituționalității poate avea impact numai în cauzele aflate pe rol la momentul publicării deciziei Curții Constituționale sau în cele soluționate definitiv, dar în care s-a invocat aceeași excepție în cauză (în temeiul revizuirii).

• În cadrul procedurii prevăzute de art. 9, decizia Curții Constituționale are efecte asupra **admisibilității** acțiunii în contencios – este, așadar, o **condiție de admisibilitate**;

• Reglementarea unei proceduri diferite pentru vătamarile cauzate ca urmare a ordonanțelor Guvernului este determinată de adoptarea acestor acte de către Guvern pe calea delegării legislative;

• Contrar susținerilor autorului excepției, art. 9 alin. (4) nu constituie o repunere în termen a persoanei vătămate și nici nu conduce la o aplicare retroactivă a deciziei Curții Constituționale, ci este o limită temporală aplicată dreptului la acțiune.